

Безпала Ольга
старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і
природокористування України
«Ніжинський агротехнічний інститут»

БЕЗРОБІТТЯ ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОЇ ДЕЗІНТЕГРАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Соціальна дезінтеграція — це процес, за якого суспільство або група людей втрачає свою єдність, внутрішню стабільність та ідентичність. Це може відбуватися через різноманітні чинники, які підривають соціальні зв'язки та взаємодію, такі як економічна нестабільність, політичні конфлікти, етнічні чи расові протиріччя, віруси, пандемія COVID-19, війна.

Основними ознаками соціальної дезінтеграції можуть бути: зниження рівня довіри між людьми, збільшення відчуття соціальної відстані, погіршення економічного стану, загострення конфліктів та зростання відчуття відчуження від суспільства.

Безробіття може виступати як важлива складова соціальної дезінтеграції суспільства з різних причин:

— **економічна нестабільність:** високий рівень безробіття може призвести до зниження рівня життя і зростання економічної нерівності. Це може породжувати почуття безпорадності, розчарування і нерівності, що збільшує ризик соціальної напруги;

— **відчуття відчуження:** люди, які довго перебувають безробітними, можуть втрачати віру у себе, в суспільство і владу. Вони можуть почувати себе відчуженими від інших членів суспільства, що може призвести до відчуття самотності та ізоляції;

— **соціальні втрати:** робота не лише забезпечує фінансовий дохід, але і встановлює соціальні зв'язки, рольову ідентичність і структуру дня. Втрата роботи може призвести до втрати цих важливих аспектів соціального життя, що може сприяти відчуттю відчуження та незадоволення;

— **збільшення кримінальності:** безробіття може стимулювати зростання кримінальності, оскільки безробітні особи можуть шукати інші шляхи заробітку, які можуть включати злочинну діяльність;

— **соціальна нерівність:** безробіття може поглиблювати соціальну нерівність, коли деякі групи або регіони мають вищі рівні безробіття, ніж інші. Це може викликати образу та негативне ставлення між соціальними групами.

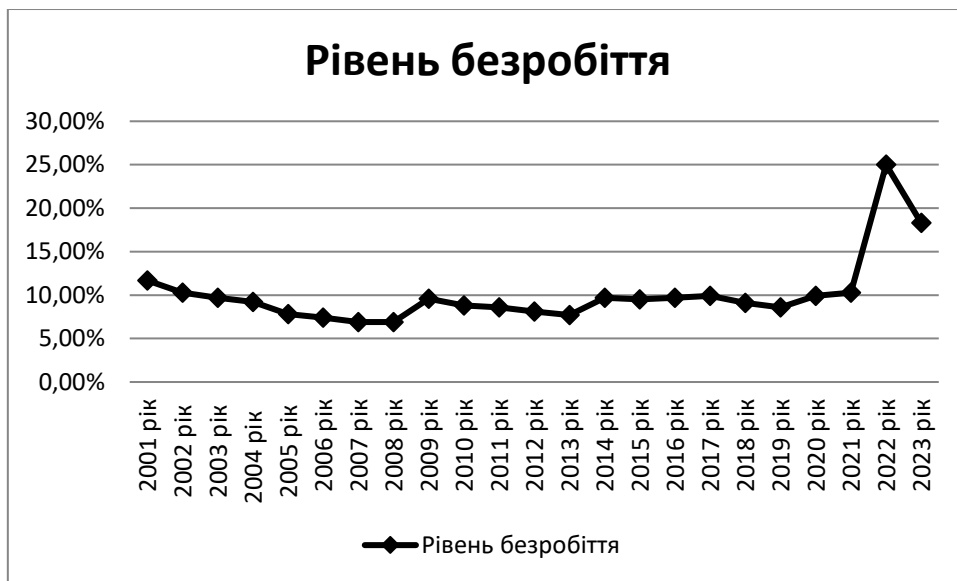

Рис. 1. Рівень безробіття в Україні 2001-2023 роках

Аналізуючи тенденції рівня безробіття в Україні впродовж 2001- 2023 років, можна простежити, що з 2001 по 2007 рік рівень безробіття постійно зменшувався; після 2007 року та до 2009 року спостерігалася невелика зміна рівня безробіття, але він залишався на відносно низькому рівні; у 2009 році відбулось значне зростання безробіття до 9,6%, що було пов'язане зі світовою фінансовою кризою; після 2009 року рівень безробіття почав поступово зменшуватися, але не досягав рівнів, що були до кризи; у 2020 та 2021 роках спостерігалось підвищення рівня безробіття, що було пов'язане з пандемією COVID-19 та її економічними наслідками; у 2022 та 2023 роках рівень безробіття значно зріс, досягнувши 25% і 18,3% відповідно, що свідчить про серйозні економічні труднощі під час війни [1].

Отже, загалом варто відмітити, що після періоду стабільної та поступової покращення ситуації з безробіттям до 2007 року, наступні роки були відзначені більшою нестабільністю і впливами зовнішніх факторів на рівень безробіття.

Важливим аспектом післявоєнного розвитку держави є подолання безробіття. Це складний процес, який вимагає комплексного підходу та спільних зусиль уряду, громадськості та бізнесу. Ось кілька можливих шляхів, які можуть бути використані для боротьби з безробіттям після війни:

— **створення робочих місць та інфраструктурних проєктів:** ініціювання інфраструктурних проєктів, таких як будівництво доріг, шкіл, лікарень, мостів тощо. Це не тільки створить нові робочі місця, але й підніме економіку;

— **розвиток сільського господарства:** після війни важливо забезпечити стабільність продовольства та стимулювати розвиток сільського господарства. Це може забезпечити не тільки робочі місця у сільських господарствах, але й забезпечити населення харчовими товарами;

— **стимулювання підприємництва та малого бізнесу:** надання фінансової підтримки та податкових пільг для створення нових підприємств та розвитку малого бізнесу. Це може створити робочі місця та підтримати економічний розвиток;

— **професійна підготовка та перепідготовка:** запровадження програм професійної підготовки та перепідготовки для людей, що залишилися без роботи внаслідок війни. Це дозволить їм отримати нові навички та кваліфікацію, необхідні для працевлаштування у нових галузях;

— **соціальні програми підтримки:** важливо також надавати соціальні підтримку безробітним, включаючи допомогу у пошуку роботи, безробітні допомоги, медичне страхування тощо;

— **міжнародна допомога та інвестиції:** важливо залучати міжнародну допомогу та інвестиції для економічного відновлення та стабілізації країни після війни.

Ці заходи можуть допомогти зменшити безробіття та сприяти економічному відновленню після війни. Однак успішність цих заходів залежатиме від рівня співпраці між урядом, громадськістю та бізнесом, а також від загальної політичної та економічної ситуації у країні [2].

Таким чином, безробіття може бути важливим фактором соціальної дезінтеграції суспільства, спричиняючи розлад у соціальних, економічних і політичних сферах життя людей. Для запобігання цьому важливо створювати програми підтримки для безробітних, розвивати ефективну політику зайнятості та стимулювати економічний розвиток для створення нових робочих місць.

Список використаних джерел

1. Рівень безробіття в Україні URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/>
2. Чим прислужиться Україні світовий досвід повоєнної відбудови URL <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3690887-cim-prisluzitsa-ukraini-svitovij-dosvid-povoennoi-vidbudovi.html>

Дворник Інна,

*к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та аграрної економіки
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

РОЛЬ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ У РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

«Розвиток» у розрізі підприємницької діяльності полягає в сукупності трансформацій всередині певного суб'єкта господарювання, сформованих під впливом чинників зовнішнього і внутрішнього середовища, спрямованих на перехід системи до якісно нового стану, враховуючи покращення таких її характеристик, як стійкість, гнучкість та адаптивність [1]. Стримуючими факторами розвитку можуть слугувати специфічні особливості галузі:

1. Земля – основний засіб виробництва. Даний ресурс виступає одночасно предметом і засобом праці. Крім того, земля має низку характеристик, що